

Alege viitorul!

**Programul electoral
al candidatului UDMR la
președinție, Kelemen Hunor**

Editat de UDMR, Prezidiul Executiv

Concepție grafică și tehoredactare: IDEA PLUS

400489 Kolozsvár (Cluj-Napoca)

Republicii 60

+40 264 590 758

office@rmdsz.ro

www.rmdsz.ro

După prăbușirea regimului comunist, începând cu anii nouăzeci, România a avut două mari obiective: aderarea la Alianța Nord-Atlantică și la Uniunea Europeană.

Atingerea acestor obiective și-a pus amprenta asupra deciziilor politice din ultimele două decenii, determinând totodată structura și funcționarea instituțiilor fundamentale ale statului. Constrângerea de a se conforma condițiilor aderării a exercitat presiuni asupra factorilor decisivi în politică, dar și asupra întregii societăți, trasând direcția de evoluție a României.

Uniunea Democrată Maghiară din România a jucat un rol însemnat în realizarea ambelor obiective. Succesul, însă, nu este unul deplin: chiar dacă la modul formal, România a devenit membră a Alianței Nord-Atlantice și a Uniunii Europene, în ceea ce privește statul de drept, situația economică, nivelul de trai, nu ne putem compara cu statele europene. După anul 2007, în viața societății românești nu au apărut viziuni noi, provocări care să stabilească direcții noi pentru țară, care să mobilizeze și să unească forțele societății. Din păcate, atingerea obiectivelor integrării a însemnat, totodată, și dispariția presiunii de a continua și stimula reformele din societate.

Aceasta este una dintre cauzele haosului ce se manifestă în politica internă și externă a țării. În următorii cinci-șase ani, este foarte important ca reforma internă a statului să fie implementată în așa fel încât România să se poată într-adevăr conforma cerințelor europene, fără a deveni o țară aflată în pragul sărăciei și la periferia Uniunii Europene.

Trebuie să încheiem perioada de tranziție de două decenii și să deschidem un nou capitol în dezvoltarea și modernizarea țării.

Reforma Constituției, a statului și a instituțiilor sale fundamentale este obligatorie și inevitabilă. Trebuie să punem bazele unui nou contract social în care să primeze individul și comunitatea, iar fiecare reglementare a legislației de bază va trebui să fie subordonată acestui principiu.

România este și țara noastră, iar Transilvania este pământul nostru natal. De o mie de ani, maghiarii construiesc aici case și biserici, drumuri și întreprinderi, școli, biblioteci și universități. Aici s-au născut și au creat unii dintre cei mai mari oameni de cultură ai maghiarimii. Aici este trecutul nostru și aici vrem să ne fie și viitorul. Dorim să trăim o viață decentă aici, păstrându-ne, dezvoltându-ne și perpetuându-ne identitatea națională. Știm în ce fel de Transilvanie, în ce fel de Românie dorim să trăim, știm ce este bine pentru comunitatea noastră națională și suntem convinși de faptul că ceea ce este bine pentru noi, este bine și pentru societatea românească în ansamblu.

După 1990, situația comunității maghiare s-a îmbunătățit considerabil. Uniunea Democrată Maghiară din România a devenit un actor politic major

care s-a implicat cu onestitate și nu a ezitat să-și asume responsabilități de prim ordin în devenirea modernă a țării. Aspirățiile comunității maghiare au fost afirmate, explicate și, în mare măsură, înțelese în spațiul public din România. Dar acest proces trebuie să continue și să se accelereze.

S-ar putea ca un singur mandat prezidențial să nu fie suficient pentru îndeplinirea tuturor obligațiilor pe care le avem. Este, însă, suficient pentru a porni în direcția modernizării, a reformelor, pentru ca România să ajungă la nivelul țărilor membre din Uniunea Europeană. Este suficient pentru a pune bazele unui nou contract social. Este suficient pentru a iniția schimbări ireversibile. Este suficient pentru ca individul și comunitățile să fie convinși de existența unui viitor decent, a unei zile de mâine previzibile și sigure.

În 2009, în ziua alegerilor prezidențiale, alegem între trecut și viitor. Noi, maghiarii din România, avem de atins nu doar obiectivele noastre naționale - trebuie să participăm și la procesul de modernizare a țării. Trebuie să ne asumăm faptul că ne facem vocea auzită, faptul că participăm la deciziile importante care ne determină soarta, faptul că încercăm să îndreptăm tot ceea ce nu merge bine în această țară.

Noi trebuie să alegem viitorul. Acum avem această șansă.

1.REFORMA STATULUI

Drepturi colective pentru minorități naționale

În calitatea mea de candidat la președinție din partea Uniunii Democrate Maghiare din România, voi susține cu consecvență convingerea, de aproape două decenii, a UDMR potrivit căreia conceptul de „*stat național*” trebuie eliminat din primul alineat al primului paragraf al Constituției României deoarece nu corespunde situației reale, având în vedere că minoritățile constituie cel puțin 10% din populația țării. Insistăm ca, în legea fundamentală, acest concept să fie înlocuit cu cel al „statului multicultural”, din moment ce acesta coincide cu realitatea. Noi nu punem sub semnul întrebării „independența, suveranitatea, unitatea și indivizibilitatea” statului, ci considerăm necesară o racordare a Constituției la situația reală, o modernizare a o modernizare a Legii fundamentale prin renunțarea la un termen care exclude o categorie de cetățeni. Noi insistăm ca în Constituție formularea să fie cea de stat „multietnic”, un termen integrator, un termen care reflectă realitatea, un termen care dă tuturor cetățenilor sentimentul de incluziune și de destin comun.

Trebuie, de asemenea, să introducem în legea fundamentală un paragraf distinct, referitor la drepturile colective ale comunităților minoritare, deoarece Constituția actuală asigură drepturi individuale, fără a asigura protecția comunității. Sunt convins că, pentru protecția, păstrarea și perpetuarea identității lingvistice și culturale a tradițiilor noastre, trebuie să includem drepturile care vizează întreaga comunitate într-o Constituție nouă, modernizată.

Reprezentare regională în Parlament

În România, drepturile minorităților nu sunt singurul domeniu care necesită transformări în anii următori. Statul nostru nu este, încă, un stat orientat spre interesele cetățeanului, nu este un administrator eficient, așadar

este nevoie de o reformă curajoasă a instituțiilor fundamentale ale statului, iar acest lucru se realizează, de asemenea, prin modificarea bine gândită a Constituției, în urma unei dezbateri publice ample a propunerilor de modificare.

Având în vedere istoria democrației în România, mă pronunț hotărât în favoarea unui Parlament bicameral. Doar o astfel de structură va asigura cetățenilor României o reprezentare adecvată, la mai multe nivele. Totodată consider că este imperios necesară separarea și redefinirea precisă, hotărâtă, făcută prin modificarea Constituției, a competențelor celor două camere ale Parlamentului. În acest sens, Senatul trebuie să devină „Camera Regiunilor”, cu competențe legislative în domeniul dezvoltării regionale, politicii externe, politicii securității și apărării țării, politicii energetice, celelalte domenii speciale urmând a fi reglementate de către Camera Deputaților. Astfel, competențele diferite – armonizate cu realitatea europeană și dezvoltarea societății – ale celor două camere ale Parlamentului ar fi garanția unei reprezentări echilibrate a intereselor tuturor cetățenilor.

Garanții constituționale pentru separarea puterilor în stat

Procesul de modificare și modernizare a constituției trebuie să aibă în vedere, înainte de toate, cooperarea echilibrată și separarea fără echivoc a celor trei puteri în stat: legislativă, executivă și judecătorească. În această privință, un imperativ inevitabil este eliminarea instituției Ordonanței de Urgență și reducerea drastică a dreptului guvernului de a-și asuma răspunderea, astfel încât puterea executivă să nu mai preia rolul legislativului, să nu mai poată lua decizii în domenii speciale vitale care vizează funcționarea societății pe termen lung și, nu în ultimă instanță, să nu mai evite dezbaterea publică și parlamentară. Trebuie regândite, în egală măsură, și atribuțiile instituției prezidențiale, având în vedere faptul că ultimii ani ne-au arătat cum rolul controversat al acestei instituții duce la disfuncționalități ale statului.

Și, nu în ultimul rând, recomand întărirea rolului Curții Constituționale în legătură cu pronunțarea acesteia asupra constituționalității legilor, dar înainte de promulgarea acestora în Parlament.

2. COMUNITATE ÎN DEZVOLTARE

DEZVOLTAREA REGIONALĂ

România are tradiții regionale semnificative, ceea ce poate constitui un avantaj real în Europa. Pentru viitorul nostru este importantă promovarea conștiinței, gândirii noastre regionale. Autonomia regiunilor istorice este o garanție a dezvoltării României moderne.

În România, se simte nevoia unei descentralizări reale, menite să faciliteze implementarea cu succes a strategiei de la Lisabona. Pentru aceasta, politica de dezvoltare regională și rurală trebuie să se bazeze pe o planificare strategică, în spirit european, mai ales că, în lipsa unor concepte funcționale, sistemul instituțional din prezent este unul greoi, birocratic și asigură doar executarea fidelă a instrucțiunilor venite din partea puterii centrale.

Regiuni noi, competitive

România are nevoie de regiuni de dezvoltare noi, stabilite în spiritul egalității șanselor, deoarece regiunile de dezvoltare stabilite în 1998 au ignorat importante aspecte economice, geografice, de mediu, culturale și istorice. Sistemul actual, cu opt regiuni, este nefuncțional și birocratic și nu stimulează creșterea economică, evoluția socială și ocuparea forței de muncă, nu realizează o dezvoltare echilibrată și sustenabilă.

UDMR a elaborat și a prezentat în Parlament un proiect de lege care prevede alcătuirea pe întreg teritoriul României, în locul celor opt regiuni existente, nefuncționale și birocratice, a șaisprezece regiuni de dezvoltare, delimitate pe baza unor similitudini de identitate, respectiv geografice, istorice, culturale și economice. Cu ajutorul unui acord politic intern și a voinței politice necesare, acest lucru se poate realiza în viitorul apropiat.

Regiune de dezvoltare independentă pentru Secuime

Din moment ce Secuimea - cu cele trei județe ale sale - are toate caracteristicile unei regiuni statistice de dezvoltare, îndeplinind condițiile UE în acest sens, este posibilă alcătuirea unei astfel de regiuni de dezvoltare independente în Secuime. Aceasta este singura soluție pentru a debloca actuala situație. De aceea, susțin respectarea granițelor Secuimii și a altor regiuni din România formate în mod organic și modificarea, în acest sens, a sistemului instituțional al regiunilor de dezvoltare.

Reformă instituțională, resurse financiare adecvate

Totodată, pentru o dezvoltare sustenabilă a Secuimii și a Transilvaniei, pentru atragerea într-un ritm accelerat a fondurilor UE care revin comunităților și autorităților locale, este necesară regândirea în plan teritorial a competențelor diferitelor agenții de dezvoltare. Aceasta este o sarcină inevitabilă a viitorului apropiat.

Problemele regiunilor rurale pot fi atenuate și prin abordarea programului european LEADER, bazat pe principiul subsidiarității. Și anume, micro-regiunilor li se oferă posibilitatea de a utiliza resursele UE conform unei liste de priorități stabilite de către acestea. Modificarea regiunilor de dezvoltare și punerea în practică a abordării LEADER ar crește egalitatea de șanse a comunităților maghiare.

Pentru dezvoltarea Secuimii, reformarea substanțială a regiunilor de dezvoltare, precum și a sistemului instituțional bazat pe aceste regiuni, este de o importanță vitală, având în vedere faptul că autoritățile locale, care aparțin regiunilor de dezvoltare actuale, au doar atribuții limitate pentru a-și implementa voința. Comunitatea maghiară este clar dezavantajată în acest fel.

AUTONOMIE

Atât pentru comunitățile maghiare însemnate, cât și pentru cele care se află în diasporă, dreptul la autodeterminare oferă șansa dezvoltării. În cazul Secuimii, autonomia teritorială, iar în cel al altor regiuni din România locuite de către maghiari, autonomia culturală, sunt garanții ale păstrării identității.

Având în vedere caracteristicile geografice, istorice, economice, sociale, culturale și politice ale Secuimii, cea mai adecvată construcție administra-

tiv-organizatorică este autonomia teritorială, iar noi susținem consecvent realizarea acesteia pe căi legale.

Autonomia teritorială este o soluție specifică care, după aplicarea ei în sistemul administrativ, duce la normalizarea relației dintre majoritate și minoritate. În vederea realizării acestui obiectiv, consider că tradițiile pozitive ale conviețuirii naționalităților din Transilvania și modelele de autogovernare aplicate țărilor din Uniunea Europeană sunt exemple de urmat.

Secuimea, autonomă din punct de vedere teritorial, trebuie să dispună de instituții executive și corpuri decizionale alese în mod direct și democratic de către cetățeni. Aceste corpuri și instituții trebuie totodată să se integreze organic în sistemul de administrație publică al țării, deci nu vor funcționa ca instituții paralele cu acesta.

Totodată, ca președinte, voi urmări îndeaproape situația comunității române sau a altor comunități etnice care se află în inferioritate numerică în regiunea Secuimii.

Autodeterminarea pentru comunitățile compacte și dispersate

Autonomia este, totodată, practica procesului decizional democratic și a organizării de stat democratice, un mijloc prin care maghiarii din România pot pune bazele dezvoltării lor culturale și economice pe propriul pământ natal, pot asigura condițiile materiale, politice și juridice ale supraviețuirii comunității. Autonomia este un principiu care trebuie să se manifeste în funcționarea instituțiilor statului de drept, pe baza principiilor fundamentale ale Uniunii Europene referitoare la autoritățile locale, precum și pe cel al subsidiarității. În același timp, nu trebuie să ignorăm faptul că autonomia este și dreptul unei comunități naționale, exercitat în vederea protecției, păstrării și perpetuării propriei identități.

Așadar, pe lângă realizarea autonomiei teritoriale în Secuime, susținem și considerăm importantă realizarea autonomiei culturale, practicabilă de către corpuri publice alese de persoane aparținând comunităților minorităților naționale din România, în regiuni ale României locuite și de către acestea. Astfel, se poate crea sistemul instituțional propriu de învățământ, cultural, de comunicare, de păstrare a tradițiilor și de protecție a monumentelor tuturor minorităților din România.

Susțin în continuare adoptarea proiectului de lege privind minoritățile naționale, prezentat de către UDMR în Parlament, având în vedere faptul că acesta conține o parte a năzuințelor noastre integrate în acest program electoral, în special cele vizând autonomia culturală, utilizarea limbii materne și a învățământului în limba maternă.

Utilizarea limbii materne

Susțin cu tărie și insist asupra recunoașterii pe plan regional a limbii maghiare ca limbă oficială, pe baza modelelor europene testate, funcționale, de bună practică.

Dreptul la utilizarea limbii materne în viața privată și publică este un drept colectiv, o garanție fundamentală a protecției și perpetuării identității naționale, iar eu, ca președinte, voi urmări cu atenție sporită respectarea acestui drept, precum și asigurarea utilizării libere a simbolurilor minorităților naționale.

Ca președinte, voi urmări îndeaproape situația comunității românești sau a altor comunități etnice care trăiesc în inferioritate numerică în regiunea Secuimii.

ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CERCETARE

Politica educațională a ultimilor ani s-a caracterizat prin lipsa unui ajutor concret acordat generației tinere și personalului didactic. Avem nevoie de o strategie consecventă, de perspectivă, în așa fel încât cunoștințele tinerilor noștri să nu rămână la nivelul unor simple acumulări de informații, ci să corespundă unui nivel european de competitivitate.

În pofida faptului că, la începutul celui de-al treilea mileniu, pe plan mondial, se consideră că viitorul aparține societății bazate pe cunoaștere, factorii decizionali de la noi nu acordă atenția cuvenită învățământului. Această atitudine este evidentă în caracterul întâmplător și haotic al legilor și reglementărilor guvernamentale din domeniul învățământului, precum și al aplicării măsurilor operative de către organismele abilitate. Dacă elaborarea legilor fundamentale rămâne în continuare subiectul competiției politice, dacă legiuitorii vor fi ghidați de interese de partid și nu de imperativul de a ne racorda la spațiul educațional european, atunci, acest fapt, pe termen lung, poate să ducă la crearea unei comunități românești lipsite de competențe de nivel înalt și indiferentă față de propria cultură și propriile valori.

Descentralizarea în educație

Pentru a acumula cunoștințe și pentru a asigura competitivitate, avem nevoie de un sistem instituțional modern și funcțional la un nivel calitativ înalt. Trebuie să elaborăm o lege bazată pe o predicție clară a sistemului de educație, pe descentralizare, pe dezvoltarea competențelor, pe abilitățile de a utiliza cunoștințele însușite.

Pentru ca acest sistem instituțional să fie funcțional, sub semnul subsidiarității, insist ca autoritățile locale, respectiv instituțiile publice locale, funcționând sub auspiciul autonomiei școlare, să stabilească relații de parteneriat, iar prin intermediul competențelor locale să ajungă la realizarea unui mecanism decizional pus în serviciul întregii comunități.

Instituțiile centrale au doar rolul de a controla politicile de specialitate, lăsând sarcina implementării și luării deciziilor în seama comunităților locale și a instituțiilor care se află cel mai aproape de oameni.

Competitivitate pe piața forței de muncă

Politica educațională din România trebuie să se concentreze asupra unui învățământ profesional competitiv pe piața forței de muncă, iar politica educațională maghiară din România trebuie să creeze un sistem educațional în limba maternă, autonom și integrat în sistemul instituțional al spațiului educațional european, în toate domeniile, formele și la toate nivelele de învățământ.

Este important ca structura viitoare a învățământului public să urmărească necesitățile în continuă schimbare ale pieței forței de muncă. Pe de altă parte, noul sistem al finanțării învățământului public trebuie să asigure, fără doar și poate, acoperirea costurilor suplimentare ale învățământului minoritar din bugetul central al statului.

Extinderea rețelei de instituții în limbă maternă

Trebuie să dezvoltăm rețeaua de instituții de învățământ în limba maternă în așa fel încât nici un elev aparținând unei minorități să nu fie nevoit să meargă la o școală cu o altă limbă de predare. Concomitent, susțin activitatea fundațiilor din domeniul învățământului, pentru ca infrastructura rețelei de școli necesare comunității noastre să se dezvolte – începând cu înființarea unor colegii noi, cu asigurarea autobuzelor pentru școli și până la extinderea sistemului de burse.

Competiția creează calitate. Putem profita deci de posibilitatea asigurată de noua lege a învățământului potrivit căreia denumițiile recunoscute de către stat au dreptul de a înființa instituții educaționale proprii, iar elevii - la nivelele educației obligatorii - pot beneficia de finanțare de bază. Astfel, la nivelul comunității, se vor crea valori adăugate, nu doar la nivelul însușirii unor cunoștințe, ci și la cel al educației morale.

Evoluția nefavorabilă a indicatorilor demografici nu trebuie să pericliteze nici existența, nici calitatea învățământului universitar în limba maghiară. Pe lângă dialogul continuu al universităților și al participanților la procesul de învățământ, trebuie să implementăm principii valorice care să funda-

menteze societatea viitorului luând, însă, în considerare și efectele pieței. Pe lângă toate acestea trebuie să acordăm spațiu mai amplu transferului liber între universități, urmărit prin Acordul de la Bologna, act definitiv pentru reforma și dezvoltarea învățământului universitar român, precum și integrării în sistemul instituțional din România a cursurilor parțiale de specializare făcute în străinătate.

Extinderea învățământului universitar în limba maternă

Susțin consecvent unul dintre cele mai importante obiective ale UDMR: stabilirea universității de stat independente, în limba maghiară, cu centrul la Cluj. Concomitent, consider că este inevitabil ca factorii decizionali ai direcțiilor de învățământ în limba maghiară existenți să fie investiți cu independență structurală și financiară. În acest sens, este necesar să se constituie sistemul facultăților maghiare ale Universității Babeș-Bolyai, independența secțiilor, iar la Universitatea de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș să se consolideze și să devină independentă educația în limba maghiară, în mod similar. O altă sarcină importantă este sprijinul și dezvoltarea rețelei instituționale de învățământ universitar privat – confesional și operat de către fundații.

Pentru întreaga societate românească este de importanță majoră ca diferențierea periculoasă conturată în ultima vreme să dispară: în calitate decetățeni europeni, trebuie să considerăm învățământul de stat și privat de calitate ca sisteme complementare și nu ca forme competitive ale învățământului.

Pentru comunitatea maghiară, un asemenea rol creator de valoare îl are Fundația Sapientia – Universitatea Sapientia, a cărei funcționare, dezvoltare și acreditare completă o susțin neîntârziat, în calitatea mea de politician responsabil. Statul trebuie să onoreze activitatea prestată în cadrul acestei universități prin asumarea unei finanțări parțiale a instituției.

Sprijinirea activității de cercetare

Cercetarea științifică nu poate fi un copil vitreg al vieții spirituale autohtone, pentru că nu este doar o prioritate a Uniunii Europene, ci și garanția evoluției și a dezvoltării întregii societăți. Prin urmare, susțin implicarea cercetătorilor din România în rețele de cercetare operate de către universități europene și/sau companii private internaționale, precum și finanțarea activității lor de cercetare din bugetul central.

În cadrul bugetului de stat trebuie să creștem fondurile alocate cercetării, în primul rând pentru a ne apropia de media europeană de 1%. Totodată, trebuie să asigurăm o pre-finanțare din fonduri de stat în proporție de 90%

a proiectelor de cercetare. Susțin posibilitățile de afirmare a tinerilor cercetători în acest domeniu, respectiv principiul potrivit căruia baza remunerației să o constituie performanța și nu anii petrecuți în cercetare.

Obiectivul fundamental al societății românești este rămânerea în România a celor mai bine pregătiți intelectuali. Cel mai eficient mijloc în acest sens este instituționalizarea cercetării științifice, respectiv asigurarea egalității de șanse pentru cercetătorii din țară față de condițiile de cercetare din străinătate. Trebuie să exploatăm și posibilitatea stabilirii unor linii de cercetare în limba maternă.

CULTURĂ

Cultura instituționalizată trebuie să ofere un refugiu spiritual care, în toate formele sale, să fie accesibil tuturor cetățenilor. Avem sarcina de a susține normalitatea în societatea noastră menținând la un nivel cel puțin decent fondurile destinate instituțiilor culturale, artiștilor și profesioniștilor din domeniul culturii, creatorilor de valori spirituale.

În anii trecuți am izbutit să stabilim, în cultură, un sistem instituțional al minorității maghiare. Acest sistem are nevoie de o consolidare în perioada următoare și de extindere atât la nivelul comunității maghiare, cât și la nivelul celorlalte minorități.

Subliniem forța creatoare de valori a culturilor regionale, evidențiind sfera valorilor comunităților mici.

Multiculturalitatea este o valoare europeană. Cultura scrisă contemporană (scriitorii, poezii, produsele de presă, bibliotecile), arta plastică (artiștii, galeriile, ateliere artistice ale comunității), artele scenice (teatrele, operele, arta muzicii, a filmului și a dansului), arhitectura și arta populară create în cadrul comunității maghiare și al celorlalte minorități trebuie susținute și promovate de către stat. Așadar, trebuie să asigurăm posibilitatea de a păstra și crea valori în continuare pentru toate domeniile culturii.

În această privință, o sarcină importantă este continuarea sprijinul acordat dezvoltării sistemului de fundații, care a încercat să creeze condiții de trai decente pentru artiști și să stimuleze tânăra generație de artiști.

Ca politician maghiar, voi susține întotdeauna utilizarea liberă, pe lângă simbolurile statale, a simbolurilor noastre naționale, la evenimentele organizate cu ocazia sărbătorilor noastre.

BISERICI

Puterea de a menține unitatea comunității manifestată de către bisericile istorice maghiare a fost întotdeauna importantă pentru maghiarii din România. În era comunistă, bisericile au asigurat supraviețuirea limbii materne, a identității și tradițiilor noastre, iar după schimbarea regimului politic, asigură păstrarea acestora. Comunitatea maghiară din România are în continuare nevoie de această putere.

Este important ca bisericile să își îndeplinească în continuare rolul de organizator autentic al vieții culturale și sociale, de protector al limbii materne și să aibă toate mijloacele necesare în acest sens. Susțin și consider de o importanță specială eforturile depuse pentru stabilirea sistemului de instituții caritabile ale bisericilor maghiare (cămine pentru bătrâni, copii, colegii), respectiv sprijinirea acestor eforturi din resurse bugetare.

În calitatea mea de reprezentant al UDMR, am stabilit relații constante cu bisericile istorice maghiare și doresc să mențin în continuare această cooperare de succes – atât în domeniul strategiilor comune, cât și în cel al organizării societății.

Ca președinte, voi susține, cu toate mijloacele aflate la dispoziția mea, toate bisericile și denomițiile, voi respecta credința și libertatea de conștiință a fiecărui cetățean și voi insista asupra implementării complete a libertății religioase și respectarea autonomiei bisericilor.

Insist, consecvent, ca statul să asigure bisericilor cadrul pentru organizarea învățământului și educației – în fiecare domeniu, formă și la fiecare nivel al învățământului, și să facă posibilă finanțarea din bugetul central și bugetul local a sistemelor instituționale de acest tip. Urmăresc cu atenție sporită și cererea ceangăilor înaintată Episcopiei din Iași, în vederea asigurării serviciilor pastorale în limba maghiară și introducerii orelor de religie în limba maghiară.

TINERET

Tineretul este garanția renașterii, modernizării, dezvoltării societății autohtone, dar și a păstrării tradițiilor noastre. Trebuie așadar să îi asigurăm condiții care să pună alternativa de a rămâne în România într-o altă lumină și care să ofere speranță și valori.

În anii trecuți, generația tânără și-a manifestat intenția de a se implica în toate domeniile vieții sociale maghiare din Transilvania, de a contribui,

prin activitatea sa, ca element activ al schimbărilor, la stabilirea unei societăți noi, mai libere și mai sigure.

Pentru a dispune de mijloacele necesare, trebuie să asigurăm, în primul rând, un sistem educațional modern, multilateral și flexibil. Din acest motiv insist asupra stabilirii unui sistem de taxe care să facă învățământul superior accesibil și pentru cei care provin din familii cu venituri mici; dezvoltarea rețelei de cămine pentru studenții și profesorii tineri, extinderea asistenței pentru cumpărarea rechizitelor școlare pentru elevii din școlile primare și medii, respectiv pentru studenți.

Descentralizarea reală are un rol important în viața socială a tinerilor. Este important ca, în conformitate cu legea-cadru a tineretului, autoritățile locale și județene să aloce fonduri din bugetul lor pentru susținerea instituțiilor, organizațiilor și programelor locale și județene de tineret.

Totodată, susțin toate recomandările și inițiativele din partea organizațiilor de tineret menite să creeze condiții sociale, economice și culturale care să asigure afirmarea tinerilor pe pământul natal. Îmi asum cauzele organizațiilor de tineret și recunosc nevoia acestora de a-și urma propriile obiective pe căile și cu mijloacele democratice alese.

Șanse pentru tineri

Pentru a susține concret organizațiile de tineret și pentru a le asigura condiții de trai decente, este necesar să îmbunătățim condițiile economice și sociale. Crearea noilor locuri de muncă și ocuparea forței tinere de muncă sunt posibile prin organizarea unor burse ale locurilor de muncă, prin stabilirea cadrului juridic adecvat desfășurării muncilor studentești și a muncilor de vară.

Susțin orice inițiativă legislativă menită să creeze condiții pentru ca tinerii să nu părăsească țara (prin scutire sau reducere de taxe, posibilități de credit) și pentru ca aceștia să-și întemeieze o familie.

Din perspectiva întregii societăți, este important ca statul să asigure posibilitatea integrării sociale pentru copiii și tinerii provenind din orfelinat, sau cu situații dificile, pentru ca și aceștia să poată deveni cetățeni cu drepturi egale ai acestei țări.

3. România – Condițiile socio-economice ale dezvoltării

ECONOMIE

La noi, cea mai gravă problemă a economiei este chiar mușamaliza-rea adevărului despre starea economică în care ne aflăm. Criza nu este o fatalitate față de care nu putem reacționa, așadar fiecare cetățean are dreptul de a ști la ce măsuri restrictive, nepopulare, se poate aștepta, în așa fel încât țara să nu ajungă victima unor procese economice nefavo- rabile.

Date reale despre situația economiei

Avem motive întemeiate pentru a ne îndoii de veridicitatea indicatorilor economici prezentați de către guvern, dat fiind faptul că informațiile sunt contradictorii: Banca Națională are o viziune asupra situației, guvernul, alta, iar reprezentanții anumitor instituții, din nou, alta.

Așadar, consider că este de importanță primordială să se realizeze o analiză serioasă a situației economice reale a țării. Pentru că, cu cât mai mult mușamalizează unii realitatea în fața cetățenilor, cu atât mai greu ne va fi să ne pregătim pentru efectele negative, pentru acceptarea și imple- mentarea unor măsuri nepopulare dar necesare.

După evaluarea situației reale, trebuie să implementăm măsuri care să accelereze la ieșirea țării din recesiune. În această situație specială, pro- ectele economice trebuie să includă o reformă a sistemului de sănătate, a funcționarilor publici și rețelei de protecție socială și, în fiecare domeniu, această reformă trebuie să fie precedată de către o pregătire profesionistă și un proces amplu de dezbateri publice.

Lupta împotriva recesiunii nu înseamnă o reducere mecanică, potrivit principiului „mașinii de tuns iarba”, a cheltuielilor de la bugetul de stat, im- plicit a consumului public și a investițiilor de stat.

Abordarea eficientă a crizei

Este greu să prognosticăm evoluția proceselor economice în România pentru anii următori, deoarece gravitatea situației pe care o vom suporta în următoarea perioadă depinde în mare măsură de abordarea crizei mondiale monetare și economice, de proiectele elaborate în vederea atenuării crizei în România.

În pofida faptului că „abordarea crizei” este un termen răspândit și acceptat, criza financiară mondială și consecința sa, criza economică, poate fi „abordată” doar în locul unde s-a produs, și anume în Statele Unite ale Americii. În cazul țării noastre putem vorbi de reducerea efectelor crizei, de ieșirea din recesiune, iar măsurile în acest sens trebuie să aibă în primul rând de un caracter stimulator pentru economie.

În rândul măsurilor pe termen scurt, cele mai importante sunt reducerea cotei unice de impozitare de la 16% la 14%, păstrarea cotei generale a taxei pe valoarea adăugată la 19%, dar reducerea acesteia în cazul produselor și serviciilor de bază la 15%, și, totodată, evitarea oricărei măsuri de mărire a impozitelor, obiectivul principal fiind stimularea investițiilor și a consumului, nu represia lor prin creșterea cotelor de impozitare.

Să nu economisim pe seama funcționarilor publici

Reformele aplicate în perioada de criză trebuie bazate pe pachete de măsuri bine gândite. Suspendarea locurilor de muncă finanțate de la buget, reducerea efectivului funcționarilor publici trebuie făcute pe baza unor analize temeinice, având în vedere faptul că în viitor nu vom avea mari posibilități de a crea noi locuri de muncă.

A sosit timpul să renunțăm la falsa convingere că numărul funcționarilor publici din România este unul ridicat. Problemele nu se leagă de numărul funcționarilor publici, ci de repartizarea acestora pe diferite sectoare, de eficiența lor, de pregătirea și motivația lor profesională. În țara noastră, avem 63 de funcționari publici la 1000 de locuitori, o rată care ne situează pe locul 20 din cele 27 de state din Uniunea Europeană.

Susținem întreprinderile mici și mijlocii

Impozitul forfetar minim impus întreprinderilor mici și mijlocii trebuie abrogat, pentru că peste o sută de mii de întreprinderi mici și mijlocii au fost nevoite deja să își sisteze activitatea din cauza lui. În acest domeniu este mai degrabă nevoie de reducerea impozitelor în vederea supraviețuirii acestora pe timp de criză. O măsură de importanță similară este abrogarea impozitării profitului reinvestit, în special în cazul în care întreprinzătorul

utilizează profitul pentru a investi în dezvoltarea activității sale de bază, această măsură fiind stimulative de noi investiții.

Întreprinderile mici și mijlocii din țară sunt un motor al economiei noastre. De supraviețuirea acestora depinde succesul României, pe termen lung, pe piața comună europeană. Din acest motiv susțin simplificarea reglementării referitoare la asemenea întreprinderi, reducerea emiterii de documente în surplus, creând un exces de birocratie, precum și implementarea măsurilor și recomandărilor Uniunii Europene în acest sens.

Descentralizarea în economie

Insist asupra impunerii principiilor descentralizării în procesul de planificare economică pe termen mediu și lung. În această privință este importantă reducerea eficiență a rolului economic asumat de către stat la nivel central și local, stabilirea locală și județeană a unui mediu stimulator pentru întreprinzători, transparența sistemului de proiecte pentru fondurile dezvoltării economice. Totodată subliniez importanța dezvoltării economice și de infrastructură a Secuimii și a zonelor locuite de minoritatea maghiară. Pe lângă toate acestea, avem nevoie de o politică bugetară care să ia în considerare interesele comunităților minoritare și a autorităților locale.

Cea mai gravă problemă economică a țării este productivitatea redusă. Ca un efect al crizei globale și al guvernării inadecvate, eficacitatea internă – oricum, redusă - a slăbit mult.

În vederea creșterii competitivității economice susțin orice inițiativă, măsură, menite să lanseze întreprinderile autohtone pe piața europeană sau internațională. Investițiile străine sunt în continuare importante, însă dezvoltarea companiilor multinaționale nu trebuie să restrângă activitatea întreprinzătorilor locali. Pe lângă toate acestea, insist asupra lansării produselor autohtone de calitate pe piața comună europeană, precum și implementarea programelor de stimulare a sectoarelor de export.

Turismul, sursa de venit a viitorului

Turismul, în special turismul rural și ospitalitatea de la sat, ca specific autohton, se numără printre cele mai profitabile sectoare, cu real potențial de creștere și de creare a unor noi locuri de muncă. Cu toate acestea, nu s-a elaborat încă o strategie pentru turism în general, pentru promovarea eficientă a turismului cultural, balnear și a altor nișe pentru care dispunem de potențial. Susțin elaborarea și implementarea cât mai curând a unui asemenea proiect, pentru că prin el, întreaga țară, implicit județele din Transilvania și mai ales Secuimea, pot contribui la comerțul exterior al țării și la modificarea pozitivă a imaginii de țară. În acest sens, însă, este imperios

necesară dezvoltarea infrastructurii și crearea unor locații atractive, finanțate din bugetul central. O altă condiție importantă a dezvoltării turismului este învățământul profesional adecvat în domeniul serviciilor hoteliere, respectiv crearea unor sisteme informatice și statistice sigure și unitare în domeniul turismului.

Buget, politica impozitelor, politică monetară

O importantă provocare a anilor următori, o condiție inevitabilă a redresării economice a României, este reforma structurii bugetare și a sistemului instituțional bugetar. Susțin instituirea practicii de elaborare a bugetului multianual, pe termen lung, care să faciliteze proiectele pe termen lung, predictibilitatea veniturilor și cheltuielilor.

Contrar situației prezente, bugetul trebuie să devină mijloc al politicii economice, menit să stimuleze dezvoltarea sustenabilă a economiei, cel mai important obiectiv al său fiind finanțarea, fără a implica inflația, deficitului bugetar și reducerea acestuia pe termen mediu și lung, cu respectarea criteriilor de la Maastricht.

În politica impozitelor insist asupra menținerii sistemului actual al cotei unice de impozitare, atât în ceea ce privește impozitul pe venit, cât și în cazul contribuțiilor sociale. Totodată, consider că extinderea cotei unice de impozitare de 16% asupra cât mai multor tipuri de impozite este inevitabil necesară.

Obiectivul suprem al politicii monetare – pe lângă abordarea eficientă a crizei – este aderarea la spațiul Euro. În afară de voință politică și consolidare economică, în acest sens este nevoie și de elaborarea unor ample studii de impact, care să prognozeze fenomenele aferente introducerii monezii unice europene, respectiv a efectelor asupra sferei întreprinzătorilor și a populației. În domeniul reformelor economice și a convergenței reale, eficacitatea și competitivitatea au o importanță sporită deoarece, lipsa acestora, pe lângă efectul încetinitor al crizei, pot amâna, pentru România, atingerea nivelului mediu de dezvoltare a Uniunii Europene pentru un viitor mai îndepărtat decât cel prevăzut în cele mai pesimiste scenarii existente în acest sens.

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

A sosit timpul ca potențialul agricol al României să înceteze a fi doar un criteriu de clasificare la forurile europene și să devină o caracteristică reală și profitabilă a țării. După două decenii, trebuie să asigurăm posibilități reale acestui sector.

Potențialul agricol al României este una din cele mai importante caracteristici ale țării în Uniunea Europeană. Conform statisticilor, 87,1% din teritoriului României are un caracter rural, iar 45,1% din populație trăiește în aceste regiuni. În pofida acestor fapte, de două decenii ne lipsește o strategie pentru exploatarea acestor posibilități, iar producția agricolă autohtonă este costisitoare, cu posibilități limitate de comercializare. Din aceste motive cei care trăiesc din agricultură au dificultăți existențiale majore.

Prin urmare, susțin elaborarea unei strategii agrare pe termen lung, teameinice, independente de crizele politice, care să asigure un nivel de trai decent celor care trăiesc din agricultură.

Finanțare europeană, reformă instituțională

Obiectivele primare al politicilor agrare trebuie să fie predictibilitatea și profitabilitatea agriculturii, respectiv creșterea atractivității satelor pentru locuitori. Cea mai importantă provocare a viitorului apropiat este integrarea agriculturii într-un program complex de dezvoltare rurală și corelarea acestuia cu sarcini de protecție a mediului înconjurător – de exemplu, cu protecția valorilor ecologice ale peisajului. Introducerea sistemului diferențiat de finanțare, elaborat pe baza politicii agrare comune a Uniunii Europene, este necesar și la noi în țară, iar transparența și controlul finanțărilor bugetare din sfera agricolă sunt indispensabile pentru agricultorii români.

Sectorul serviciilor corelat domeniului agricol duce mare lipsă de instituții eficiente, iar sistemul actual este demodat și nepotrivit unei implementări a unor politici agrare moderne, europene. Este nevoie de o reformă rațională și eficientă a cadastrului, o condiție indispensabilă în vânzare-cumpărare, a registrului terenurilor agricole, în stabilirea prețului pieței proprietăților de pământ, respectiv în finanțarea oportună a producției agricole.

Sprijinul agricultorilor

Este importantă continuarea finanțărilor complementare naționale – programul Farmer și renta viageră pentru agricultori – cu un impact semnificativ asupra dezvoltării unităților agricole mici. În acest sens, însă, este necesar și un acord neîntrerupt cu instituțiile competente ale Uniunii Europene.

Este importantă și garantarea dreptului la proprietate, ocrotirea unității proprietății, stabilirea condițiilor pentru o structură rațională a proprietăților de teren agricol. O condiție inevitabilă a stimulării activității agricole este dezvoltarea și modernizarea sistemului de creditare, precum și simplificarea procedurilor administrative.

Susțin simplificarea procedurilor de retrocedare a pământurilor, compensarea costurilor administrative din acest domeniu, pentru că în cele mai multe cazuri soluționarea cererilor de retrocedare este întârziată din cauza lipsei resurselor necesare pentru costuri aferente.

Trebuie totodată elaborat un sistem de atenuare a catastrofelor, pentru a face mai suportabile riscurile naturale ale activității agricole.

Egalitatea în șanse și dezvoltare

Trebuie să dezvoltăm infrastructura rurală în așa fel încât condițiile de trai ale oamenilor de la sate să se apropie cât mi mult de cele a locuitorilor de la oraș. Este nevoie de sprijinirea agricultorilor a căror activitate principală este întreprinderea agricolă.

Agricultura din România se structurează pe unități agricole specifice de familie. Prin urmare, este nevoie de elaborarea unei strategii specifice, integrate în sistemele europene de dezvoltare rurală și agricolă. Pentru îmbunătățirea sectoarelor agricole și silvice trebuie asigurat un cadru legal pentru funcționarea gospodăriilor familiale. Pe lângă sprijinul unităților agricole mari, este inevitabil sprijinul gospodăriilor aflate la limita supraviețuirii, pentru că existența acestora depinde în mare măsură de finanțări. Toate acestea contribuie la creșterea nivelului de trai a populației din zone rurale.

Proiecte pe termen lung

Agricultura și silvicultura au un rol esențial în dezvoltarea materiilor prime pentru producția bio-energiei. Aceasta este o posibilitate importantă pentru România, o posibilitate care printr-o strategie fiabilă se transformă în sursă de venit pentru cei din sectorul agricol și silvic.

În domeniul dezvoltării rurale, politica agrară comună a Uniunii Europene după 2013 are un rol cheie, în așa fel încât sumele de finanțare avantajoase pentru România să nu scadă și să contribuie la dezvoltarea agriculturii țării. Aici sunt importante finanțările destinate dezvoltării satelor – construirea rețelelor de apă potabilă și modernizarea rețelelor de canalizare și drumuri.

SĂNĂTATE

O societate sănătoasă acordă atenție maximă sănătății individului, familiei, a comunității largi a unei țări. Asigură servicii de calitate nu doar în tratamentul bolilor, ci și în prevenirea lor și menținerea sănătății în cadrul unui sistem sanitar funcțional.

O prioritate a sistemului de sănătate din România este determinarea precisă a serviciilor din domeniul sănătății incluse în asigurarea de sănătate obligatorie. În lipsa informațiilor adecvate, datorită superficialității sistemului, oamenii nu știu cu siguranță care sunt serviciile pentru care nu se plătește. Un alt pas important trebuie să fie unirea caselor de asigurare a sănătății, pentru că în prezent funcționează mai multe instituții de acest fel fără ca existența lor separată să fie justificată.

Totodată – pentru previzibilitatea asigurării de sănătate și eficiența planificării – susțin introducerea bugetului multi-anual.

O condiție inevitabilă a eficacității sistemului este ca acesta să se adapteze la așteptările comunității - în primul rând, pe de altă parte - să dispună de o infrastructură și bază profesională la nivel european, potrivit cerințelor unei țări membre cu o populație de 23 de milioane.

Descentralizare în sănătate

Sistemul de servicii din sănătate este cel mai important mijloc al autorităților locale în asigurarea și păstrarea siguranței sănătății publice și a puterii de muncă a populației. Eficiența acestui sistem se poate realiza doar prin descentralizarea sa și trecerea în subordinea autorităților locale. Astfel, funcționarea sistemului ar fi controlată de către corpuri care dispun de cele mai multe informații cu privire la necesitățile populației și care ar fi cele mai eficiente în soluționarea problemelor cu caracter local.

În această ordine de idei, spitalele comunale și județene, ambulantele, centrele de analize, centrele de urgență ar trebui să treacă în subordinea autorităților locale, iar spitalele de urgență județene și rețeaua de clinici universitare, în subordinea consiliilor județene. Încasarea contribuției la asigurări de sănătate și a contribuțiilor județene nu ar trebui să intre în competența ministerului. Este nevoie de desființarea totală a procesului de distribuție centrală, făcut pe baza unor priorități îndoielnice, pentru că procedeul este clar o măsură birocratică care implică și costuri suplimentare considerabile.

Rolul Ministerului Sănătății în fiecare sistem ar fi să elaboreze strategii la nivel național și să asigure, prin experții săi, cadrul și direcțiile dezvoltării sistemului în mod continuu. Susțin ca, prin procesarea datelor unui pro-

gram național de evaluare a sănătății, ministerul de resort să elaboreze o strategie națională rațională a sănătății.

Condiții de trai decente pentru angajații din sănătate

În stoparea emigrării medicilor, un rol cheie îi revine salarizării adecvate. Trebuie să asigurăm condiții echitabile de salarizare, în special pentru medicii tineri, pentru a atenua lipsa acută de medici din prezent.

O altă sarcină importantă ce ne revine în următorii ani este introducerea controlului civic în auditarea calitativă și financiară a sistemului de servicii în sănătate.

SIGURANȚĂ SOCIALĂ

Stabilirea unei rețele de protecție socială a fost o importantă inițiativă a anilor trecuți, însă, nu s-a găsit și nu s-a creat un echilibru ideal al asistenței sociale și a onorării adecvate a muncii, o echitate între salarizarea diferitelor segmente ale sectorului de stat și a utilității sociale a muncii prestate.

S-au făcut pași înainte în domeniul sistemului de pensii de stat, al pensiilor private și facultative, al asistenței sociale pentru copii, al asistenței familiale, al trusoului pentru nou-născuți, al protecției persoanelor cu dizabilități și al integrării sociale a șomerilor, al protecției sociale a celor în vârstă, al soluționării problemelor legate de locuință ale tinerilor. Toate aceste demersuri, însă, nu sunt suficiente, deoarece nu se simte o îmbunătățire reală a nivelului de trai al populației. Aceste politici trebuie fundamentate prin proiecte pe termen mediu și lung, luând în considerare factorii economici. Problema salarizării unice a funcționarilor publici așteaptă încă o soluție, iar noi trebuie să oferim soluția în urma unei ample dezbateri sociale serioase și a unor reglementări echitabile, viabile, și acceptabile pentru toate sectoarele profesionale.

Un sistem sigur de pensii

Sunt convins că pentru asigurarea unor condiții de trai echitabile trebuie să desființăm, în primul rând, unele forme mascate de discriminare socială și să reducem măsura excluderii unora din societate. Trebuie să asigurăm condiții de viață decente și egalitate de șanse pentru pensionari. În acest sens, este inevitabilă unificarea caselor de pensii și crearea unei singure case de pensii, pentru a nu mai exista pensii diferite pentru același

număr de ani lucrați, cu aceeași calificare. Instituțiile din domeniul asistenței sociale trebuie consolidate. Această muncă este desfășurată în mare parte de către organizații neguvernamentale și biserici, iar statul trebuie să o sprijine indubitabil.

Crearea de noi locuri de muncă și reprofilarea

Sustin implementarea programelor de creare a noilor locuri de muncă și de recalificare pentru integrarea socială a persoanelor aflate într-o situație dezavantajoasă.

România nu face excepție de la procesul de îmbătrânire a populației din Europa. Numărul populației active a țării scade, iar cel al populației inactive este în creștere continuă, ca urmare a impactului factorilor demografici nefavorabili. Învățământul pentru adulți devine din ce în ce mai important pentru întreaga societate, iar în acest sens este nevoie de crearea condițiilor necesare. Extinderea și consolidarea rețelei de învățământ pentru adulți în limbile minorităților este inevitabilă, o importanță similară având și specializarea la locul de muncă și crearea unui cadru legislativ stimulat în acest sens. În vederea mai bune ocupări a forței de muncă trebuie să elaborăm strategii ocupaționale mai flexibile. Trebuie create condiții pentru implementarea sistemelor de muncă la distanță și muncă cu program redus, care asigură venituri stabile pentru cei aflați în șomaj, sau cei care își cresc copiii.

Protecția familiei, a copiilor și a vârstnicilor

Sistemul de asistență a familiei necesită îmbunătățiri. Este necesar sprijinul de stat pentru familiile cu mai mulți copii, prin elaborarea unui program național în acest sens.

Acord atenție sporită protecției drepturilor copilului, dreptului copilului la dezvoltare sănătoasă, la educație, la protecție împotriva agresiunii, la tratament echitabil, toate acestea fiind asigurate de către stat. Pentru dezvoltarea sănătoasă a generației viitoare, consider important ca politica socială a țării să acorde atenție sporită ocrotirii copiilor ai căror părinți au activitate de muncă temporară sau pe termen lung în străinătate. Pe baza principiului subsidiarității trebuie să acordăm comunităților locale posibilitatea de a-i ajuta, iar autoritățile locale trebuie să dispună de fonduri din bugetul de stat pentru îndeplinirea acestui obiectiv. În mod similar, sprijinul familiilor cu alte probleme sociale trebuie să treacă în competența autorităților locale.

În România nu există servicii gerontologice organizate. Este nevoie de crearea unor centre profesionale de gerontologie (grija persoanelor vârst-

nice) pentru că instituțiile de acest tip existente nu corespund nici măcar unui nivel minim de așteptări în ceea ce privește calitatea serviciilor oferite și numărul locurilor disponibile.

Descentralizare în politica socială

În vederea dezvoltării unor comunități sănătoase este imperios necesară crearea unor centre comunitare în cadrul fiecărei autorități locale (comune, orașe), din moment ce acest serviciu are un rol central în domeniul activităților de protecție a copilului, tineretului și familiei.

În această privință este important ca instituțiile sistemului de servicii sociale locale și județene să ajungă din subordinea Ministerului Muncii, Familiei și Egalității în Șanse în subordinea autorităților locale. Ministerul ar avea doar sarcina elaborării politicilor de specialitate, reglementărilor aferente și armonizării acestora.

Persoanelor cu dizabilități le revin aceleași drepturi ca tuturor cetățenilor țării. Pentru asigurarea egalității de șanse a persoanelor cu dizabilități este oportună elaborarea la nivel național și local a unor programe de reabilitare.

4.PARTENERIAT ȘI DESCHIDERE

POLITICĂ EXTERNĂ

În prezent nu există nici un obiectiv, nicio strategie de politică externă bine definită, în spiritul căreia România să își facă auzită vocea la nivel regional, european și global.

Sunt convins că elaborarea unei asemenea strategii este de importanță vitală pentru țară, pentru că aderarea la Uniunea Europeană nu înseamnă soluționarea automată a problemelor noastre externe: ne confruntăm cu situații politice în continuă schimbare atât în spațiul Balcanilor Occidentali, cât și în interiorul Uniunii Europene, fiind nevoiți să luăm poziții în aceste situații.

Îmi imaginez o Europă unită, vorbind pe o singură voce, așadar consider că este important ca Uniunea să aibă a politică externă corelată, o politică a securității unitară, și o politică comună a energiei. Interesul pronunțat al României este pentru elaborarea cât mai rapidă a acestor politici comune.

După intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona trebuie să punem pe baze noi relația României cu Uniunea Europeană. Va crește rolul parlamentelor naționale astfel că, în cadrul legislației interne, este nevoie de aplicarea mai adecvată a principiului subsidiarității, pentru că cetățenii țării vor fi vizați în mod direct de elaborarea cadrului legislativ al controlului parlamentar asupra deciziilor luate de către guvern.

Insist ca România să îndeplinească cât mai curând prevederile Acordului Schengen și, pe această cale, să adere la acel spațiu al Europei cu granițele interne desființate. Pentru noi, maghiarii din Transilvania, acest lucru are o importanță vitală pentru menținerea unor relații nestingherite cu comunitățile maghiare din Bazinul Carpatin.

Politică de vecinătate echilibrată

Pentru ca România să își găsească locul în sistemul european de relații bazat pe cooperare, ca țară la frontiera Uniunii Europene, ea trebuie să își asume rolul de partener cu inițiativă în regiune.

Avem nevoie de noi baze strategice pentru politica de vecinătate a țării. Cu Ungaria și Bulgaria, ca state membre ale UE, trebuie să cooperăm în domeniul politicilor comunitare. În relația noastră cu țările vecine din afara UE, și anume cu Republica Moldova și Ucraina, trebuie să reprezentăm sistemul de valori al Uniunii, pe lângă o cooperare culturală și economică specifică. România trebuie să fie, totodată, elementul de echilibru al spațiului Balcanilor Occidentali. Concomitent, este necesară o definiție precisă a intereselor proprii.

Față de Ungaria este nevoie de stabilirea unui parteneriat strategic specific european. Ungaria este poarta vestică a României, iar pentru comunitățile maghiare este de o importanță vitală ca România și Ungaria să aibă relații bune, bazate pe parteneriat.

Politică energetică independentă

Un interes primordial al țării este dobândirea independenței energetice a țării, posibilă doar prin parteneriate cu alte țări care urmăresc același scop.

România are dreptul chiar și în interiorul Uniunii la întreținerea și stabilirea unor relații externe menite să asigure o aprovizionare sigură cu energie. Opțiunile României privind sursele de aprovizionare cu energie nu pot fi un subiect de imixtiune externă.

Proiectul Nabucco inițiat de Austria, Bulgaria, Ungaria, Germania și Turcia este o variantă realistă și pentru României, pentru a asigura stocurile necesare de gaz metan, în cazul în care Iranul, furnizorul principal, nu utilizează rolul său stabilit prin proiect ca mijloc de presiune politică. Nu ne dorim o dependență de regiuni și/sau furnizori aflați în situații instabile, pentru că țara și cetățenii ei ar fi supuși la riscuri majore. În cazul în care România va decide în favoarea participării la proiectul South Stream este, de asemenea, nevoie de o atitudine strategică precaută. Orice decizie de acest fel trebuie să fie subiectul unor consultări politice și dezbateri publice ample.

Parteneriat strategic internațional

Condiția asigurării furnizării energiei este o combinație echilibrată și precaută a politicii interne și externe. Trebuie să menținem parteneriate echitabile pentru toate părțile implicate cu Statele Unite ale Americii și Rusia, totodată este nevoie de consolidarea relațiilor trans-atlantice, un interes comun al României și Uniunii Europene. Diplomația română trebuie să deschidă, cât mai curând, o serie de porți către sfera economică internațională.

onală, în special în domeniul comerțului, către țările emergente: Brazilia, China și India.

Interesul comunității maghiare din România este ca țara noastră să stabilească, la nivel internațional, parteneriate echilibrate și ca, în calitate de membră a Uniunii Europene și a NATO, să contribuie la stabilitatea regiunii.

LA ELABORAREA PROGRAMULUI ELECTORAL AU CONTRIBUIT

ALBERT ÁLMOS
ANTAL ÁRPÁD ANDRÁS
ANTAL ISTVÁN
BARTHA RÉKA
BÉRES ISTVÁN
BIRÓ ENIKŐ KATALIN
BODOR LÁSZLÓ
BOKOR TIBOR
BORBÉLY LÁSZLÓ
BORBOLY CSABA
CSEKE ATTILA
CSUTAK ISTVÁN
DERZSI ÁKOS
ÉDLER ANDRÁS
ERDEI DOLOCZKI ISTVÁN
FARAGÓ PÉTER
FARKAS ANNA-LILI
FEKETE SZABÓ ANDRÁS
FRUNDA GYÖRGY
GÜNTHNER TIBOR
GYERKÓ LÁSZLÓ
HASCHI ANDRÁS
KEDVES MÁRIA
KELEMEN ATILLA

KELEMEN HUNOR
KEREKES KÁROLY
KOVÁCS PÉTER
KÖTŐ JÓZSEF
LAKATOS ANDRÁS
LAKATOS PÉTER
MARKÓ ATTILA
MARKÓ BÉLA
MÁRTON ÁRPÁD
MÁTÉ ANDRÁS LEVENTE
NAGY ÁGNES
NAGY ZSOLT
OLOSZ GERGELY
PÁL ÁRPÁD
PÁLFI MÓZES ZOLTÁN
PETŐ CSILLA
PORCSALMI BÁLINT
SERES DÉNES
SZÉKELY ISTVÁN
SZÉP GYULA
TAMÁS SÁNDOR
VARGA ATTILA
VERESTÓY ATTILA
WINKLER GYULA

